

VERE Language Group Comparative Wordlists

Compiled by Ulrich Kleinewillinghöfer (2015)

The survey of the Vere and Koma languages in Nigeria and Cameroon was conducted within the framework of the research project "*Grundlagenforschung in den Adamawasprachen: Fali sowie Sprachen der Duru- und der Leeko-Gruppe in Kamerun*" Institut für Ethnologie und Afrikastudien (IFEAS), Johannes Gutenberg-Universität, Mainz- Germany.

The languages and dialects presented are:

Jango (Mom Jango)

Jango	of Dan Wumba; Nigeria	
Jango (S)	of <u>S</u> oncha; Nigeria	
Jango (N)	of <u>N</u> assarawa Koma; Nigeria	
Were	clearly a Jango lect	copied from Strümpell 1910

Momi - Cluster, Vere Kaadam

Momi	of Yadim; Nigeria	Blench & Edwards 1988 (Momi Dictionary) ; own field notes
Batəm	Momi/Vere of Bati; Nigeria	
Vəkba (Vere Vəkba)	of Kassala Voma; Cameroon	contributed by Ndjidda Mathieu

The Vere lects of the Northern Alantika Mts, Cameroon

Wəm̄mu	of Wə̄ngi; Cameroon	
Nissim	of Nissero; Cameroon	
Eilim	of Ogolo; Cameroon	lexemes are only cited when they vary from Nissim
Kobom (Vere Kari)	of Komboro; Cameroon	

The lects spoken by Koma ethnic groups

Və̄mnəm (Koma Və̄mni)	of Tuli; Nigeria	
Damtəm (Koma Damti)	of Maani; Nigeria	
Gə̄-Lim	Gə̄unəm of <u>L</u> ii; Cameroon	
Gə̄-Yarəm	Gə̄unəm of the <u>Y</u> arú, at Gə̄ede; Cameroon	

	fish poisson	bird oiseau	louse pou	dog chien
Jango	dùsú / dùtú	nóɔ / nóó	téndi	ája / ájaayi ; ájaá / zaá (N)
Jango (S)		nóó / nóó(y)i		zaá / záái
Momi	dúgà / duukt	nɔɔs / nɔɔi	tendə̀ə̀zə̀ / tendə̀ə̀i	zaaz / zaai
Batəm	dùgà / dukt	nɔɔs / nɔɔi	tendɛɛzə̀ / -i	zaaz / zai
Vɔ̀kba	duk / dukt(i)	nós / nóyí		zas / záyi
Wɔ̀mmu	dúgá / dúkte	nóóʒù / nóí	yɛngə̀ʒì / yéŋi	zaazi / zai
Nissim	dúkə̀ / dúitə̀	nóí / nóú	yéŋi / yɔ̀ŋú	zaayi / zaau
Eilim				dzaai / dzaau
Kobom	duku / dukti	nóóʒù / nóó	tééʒù / té	dzááʒù / dzáà
Vɔ̀mnəm	dukò / dukto	nóóʒò / nóó	yɔ̀ŋzò / yɔ̀ŋú	zaazò / zaa ^h
Damtəm	dúkə̀ / dúitə̀	nóí / nóú	leei / leeu	zai / zau
Gə̀-Lim	dúgá / dúírá	núí / núú	hnyigá / hnyigú	zāi / zāu
Gə̀-Yarəm	dʒugə̀ / dʒuirə̀		nyéégí	
	meat, flesh, stew viande (sauce)	animal, meat nama	horn corne	tail queue
Jango	gusú	nánsú; nanzu / namme (N)	gúllú / gúrí	salla / sallatu
Jango S		nánsú / nándú	gúllú / gúrí	salla / sallatù
Momi	gàlà / gələt		guul / guur	salá / salət; sala
Batəm	gàlà / gəlīt		gúl / gúr	salla / sallit
Vɔ̀kba	gús / gúʔmi (~ stew)	gala / gə̀ŋá	gúl / gúri	salla
Wɔ̀mmu	gusə̀	duɔ̀rù, ɔ̀rù	gúlə̀ / gúr	séllə̀ / sette
Nissim	gusə̀	dɔ̀ɔ̀rə̀ / dɔ̀ɔ̀rən	gúllə̀ / gúr	sállə̀ / sáttə̀
Eilim	~	dɔ̀ɔ̀r	~	~
Kobom	gùjɪ		gúnní / gúri	sánni / sadte
Vɔ̀mnəm	gusò	dɔ̀ɔ̀rò	gúllò / gurí	sallò / satte
Damtəm		dùòr / dùòtər	gól / górié	sal / sare
Gə̀-Lim	gusa		gúl / gúré	sal / sáré
Gə̀-Yarəm	gusə̀ (stew)	dʒùə̀rə̀ / -də̀	gúl / gúre	sal / saare

	egg oeuf	feather plume	body hair poil	hair cheveux
Jango	bállú/ bári	gígbugú / gígbe		sú ^u / súnnúŋ
Jango (S)		bèndùkú / bèndé		
Were	bari kaeka (pl)			ssu
Momi	baal / baar	gákp / gáù		suuk
Batəm	bal / bár	gəkp / gəpt		súk / súŋŋ
Vəkba	bál / bar	bentik / benti	ḡáb / gábté	súk / súkri
Wəm	báll / bar	gákpə / gápti	gákpə tán	súkə / súŋrum
Nissim-Eilim	bállə / bár		gáptə	súkə / súŋrəm
Eilim			gákpə / gáptə	
Kobom	bónni / bəri	gəppu / gəpti	gəpti	fúkū / súŋnùm
Vəmnəm	bállə / barr	gákpə / gákpətə, gáptə		sókə / sómgbərəm (types)
Damtəm	bál / bərə	gákə / gəutə		súkə /
Gə-Lim	bwál / bwərə	biambəl / bembê		súgá / súg ^ə rəm
Gə-Yarəm	báál / báərə	biàmbəl / biàmdə	gákkə / gáúró	fúgə / súg ^ə rəm
	tree arbre	wood bois	root racine	bark écorce
Jango	rák / ratú	rák / ratú	nyíru; nyillu / nyife (N)	kəkú
Jango (S)			nyiisuku / nyiise	
Momi	tè / tèt	ráu / rát	yiisá / yiisət	kpókp / kpáù
Batəm	teh / tet		yiisír / yiisé	kpokp / kpou
Vəkba	te [?] / tetə	rawu / ratə	gída / yiisitə	kpəwu / kpəkrum
Wəmmu	téé / tétə	rábə / rál	yinsir / yinsé	wókpər / wókpe
Nissim	téé / tétə	láu / lár	^h yínsí / ^h yínsú	kəkpə / kəpsə
Eilim	téē	lau / lar	^h yínfi / ^h yínsú	
Kobom	té / tėti	ràbù/ rəri (~rati ?)	yisézù / yisé	wó ^o k kpózu / wó ^o k kpó
Vəmnəm	teε / te ^ε tə	rabò / rasò	yiisə / yiisəni	wōókpər / wōókpə
Damtəm	tii / tiitə	lau / lar	leŋsí / leŋsú; yéŋsí / yéŋsú	
Gə-Lim	láu / lásó	lasə ə gínsó	^h nyífi / ^h nyíúsú	wúká / wúkyé
Gə-Yarəm	lau / lasə	lasə	tye hnyíísí / tyarə hnyíúsú	wú [?] gól / wú [?] kyé

	leaf feuille	earth terre, sol	seed, [Ha. iri] semence	grain of, [Ha. hatsi]
Jango	dángú / dású; dánfú / damme (N)	ηwóttú	dottu	rendu
Momi	dónz / dón̄ti	bùt; búp	dugá / dókt; dogá / dokt	
Batəm	dan̄s / dan̄te , dan̄té	búp	dogà / dókt	ríutír / ríuté ?
Vəkba	dán̄s / dán̄ti	bút	dókti	
Wəmmu	dán̄gə / dán̄sə	áptə	dógá / dóktə	
Nissim	dénkə / dénsə	áptə	dòbdá	dóitə [iri]
Eilim			rəmdá	
Kobom	dén̄ni / dēnsi	ápti	rəmdà / rəmdáti	
Vəmnəm	dankə / dan̄sə	óptə	duga (single) / duktə [iri]	re-, rej rə (~ of guinea corn)
Damtəm	djéngə / djéngətə	áutə	dwáitə	re / reètə
Gə-Lim	jingλ / jinsλ	aurλ	dwéirá	
Gə-Yarəm	dzingə / dzinsə	auré	dzwágé / dzwágíé	

	fire feu	smoke fumée	ashes cendre
Jango	raá	hyēj / hyentúm	tāj
Jango (S)	raá / raasún̄	nyēj / nyentúm	
Momi	rà / ran̄bət	iyèèm	tòm
Batəm	ra? / (rat)	yèèm	tam
Vəkba	ra?	yem	sewù
Wəmmu	raa / ratə	lón̄bə	tám
Nissim	láá	lón̄bə	taam
Eilim	láá / láámtə	lón̄bə	tam
Kobom	ràà /	yòm	tám
Vəmnəm	raa	lòngbò	tam
Damtəm	laa / laatə	yan̄gə / yan̄tə	tam
Gə-Lim	laa / láárλ	ⁿ yangλ / ⁿ yangódá	tàm
Gə-Yarəm	la / laarə	yaangə / yaangyè	tam

	grease, fat graisse	oil huile	star étoile	moon lune
Jango	wángú		jòsí / jòsíí	séé / sééru
Jango (S)	wángú / wángútú			séé / sééruútú
Were	wāngū			saē
Momi	wóók	wóók	zòsəz / zòsi	see / seer
Batəm	wóók	wóók	zòsez / zòsi	sé / séér
Vɔkba	wáák		zòsùs / zòsi	séʔ
Wɔmmu	tii		jəllə / jotte	sé / sebər
Nissim	wóó		zallə / zattə	séé / séérə
Kobom	wóʔ / wómiti		jénni / jette	sé / sémiti
Vɔmnəm	wóó		zùllò / zùsi	see / seerə worəno
Damtəm	wó / wótər			
Gə-Lim	ḡḡú / ḡḡúra		jese / jeʃe ~ jesye	ʃɪʌ / ʃɪʌr
Gə-Yarəm	w̃úú; ḡ ^w úú / ḡ ^w úúré		jièsəl / ʒièsè	ʃíé / ʃíéré
	sun soleil	day jour	cloud nuage	rain pluie
Jango	úllá	úllá	kàlá / kàláí	mám billu
Were	ulá			mam
Momi	ùlá / ùlót	ùlá / ùlót	kòlóz / kòlí	ma biləm
Batəm	úblá / úblít		wòlíz / wòlí	maam
Vɔkba	úbla		niik	
Wɔmmu	úlá		kólzi / kolli	máám nəḡ nímmàm
Nissim	úlá aka		kólí / kólú	máám nəḡ nómam
Eilim	dzúm ama		gbéidi / gbéidu	
Kobom	júm	réé	búgdizù / búgdi	mám
Vɔmnəm	zúm aanúm	ʔrəə (pl)	koɿ wən / koɿ we	maàm billò kpéim
Damtəm				
Gə-Lim	zúm		béírí / béírú	mám
Gə-Yarəm	zum	rəl / rə	gbéírí / gbéírú rú	mám bə nəḡgə

	night nuit	path, road chemin	water eau	rain cloud lourde nuée
Jango	tíssú	^m béla / ^m béltú	máj / mántúnj	
Jango (N)	ticu	boðmbéla / boðmbéltù		
Were		baelā	gaemām	
Momi	tùkz / tùk	bílá / bilət; m̀ɔ̀ɲá / m̀ɔ̀ɲt	máam / máɲbət	
Batəm	tùks / tùg	bílá / bílít	maam / máámèt	
Vɔ̀kba	tuks	bila / bilitə	mám	
Wɔ̀mmu	túksə	ámbéla / ámbéla	máám	
Nissim	túkə / túɲrəm	nar béi / nar béte	máám , máám bonúm àm	
Eilim	túkə / túɲrəm	nára / nárá	mám	
Kobom	túkù	nàrà / nàràti		
Vɔ̀mnəm	túkò / túm(g)bárəm	nər ^s bái / nɔ̀tə ^s bái	maàm	
Gə-Lim	túgɔ̀ / túgɔ̀rəm	nārə / nātə	mám	
Gə-Yarəm	cúgə / cúgə́rəm	narə / nattə; náttə	mám	
	mountain montagne	hill colline	stone pierre	sand sable
Jango	káárú / kááté		pindú / pinní	ɲwaaku
Jango (S)	káárú / kááté			ɲwaaaku
Momi	ỳiik / ỳiim; ỳiik / ỳiim	gbəkr / gbək	bint / bini	wá'arək / wá'ari
Batəm	yiik, yiig / yiim		bil / bille	wa'arik / wa'are
Vɔ̀kba	ge' / get		bil / bili	wá're
Wɔ̀mmu	gourə / góuté		bíle / bigé	áptə jankə
Nissim	gólə / góuté		bíllə / bigə	ərkə
Eilim	gólə / góute		bíllə / bigə	
Kobom	gouri / góuté		binni / bíké	ápti órɔ̀ɲku
Vɔ̀mnəm	gourə / goute		billò / bige	ó'rènké
Damtəm	gəulə / gəbye		byel / byega	autə
Gə-Lim	gəwúl / gəwúriyá		bíl / bigyé	aúreïnə // àgìè // aura ??
Gə-Yarəm	gəwəl / gəwe	bwəl / bwerie	bil / bigye	áú'rèirə

	person personne	husband, male mari, male	man homme	femme woman
Jango	zera / zera	yaara	gbámà zera / gbámì	kî zera; kî / kîi
Jango (S)	zera / zera, zéréyi	yaara	gbàmà zera / gbamì	kî zérá / kîiyì
Were			bāmá	ki djéra
Momi	néé; zîiz / zîrî		néé yáʼáz, yáʼáz; zî yáʼáz	kiiz / kii; néé kiiz / néékii
Batəm	ziiz / ziri	yaʼaz / yaari	yaara zîz / yaara zírí	kita kîz / kîtà kî; kîzà miiz
Vɔkba	más / mári		yaarà más	kiis
Wɔmmu	má ^u wízi / má ^u wíki		mái yaji / mai yaari	ma kîzì / mái kiti
Nissim	mai / mápē			mai kî / mápe kintu
Kobom	mánzù / mári	yáázù	mánzù yáázù / yáárē	mánzù kîzù / kîirī
Vɔmnəm	mazò / mari	yaazò	maa / mari yaàkè	maa kîzò / mari kîke
Damtəm	mári / mábù	yààrì / yààrù	mári yààrì / mábù yààrù	mári kii / mábù kiinu
Gə-Lim	mái / málū	yaari / yaaru	mái yārī / málú yaaru	mái kî / málú kīnū
Gə-Yarəm	mái tîní / máú cínú		mái yà rì / málú yààrù	mái kii / málú kīnū
	child enfant	name nom	death mort	sleep sommeil
Jango	wáá / yàngé	rírú / ríité		ríŋ
Were	wā (woa)			
Momi		rír / ríiti	wirk	rəm
Batəm	wáz / yaŋgi	ríʼír / ríʼte		rúm
Vɔkba	wás / yaŋgi	ríi	wəər	rum
Wɔmmu	wájì / yaŋri	nîr / níité	wórkè / wərne	rúm
Nissim	wá / yérú	níllə / níttə	wərkè / wúnne	rəm
Eilim	mán wá / yeru	lílłə / níttə		
Kobom	mánù wá / yéré	ríriri / ríité	wúrā; wérā	rím
Vɔmnəm		niirò / niite		
Damtəm	wáá / yau	nál / nλλtə	wərkè / wodəm	rim
Gə-Lim	wáá / yáú	lλl / lλλrie	wurəgλ / wurəm	rím
Gə-Yarəm	waa wóú / yáúyau	lól / lérə	wùəgə / wùrəm	

	skin peau	head tête	eye œil	bone os
Jango	wóó / wónnú	zurù / zu ^u ε	nóru / nóī	réndúkú / réndé
Jango (S)	wóó / wónnúŋ	zurù / zuye	nóru / nó(t)tí	
Were		djúrū	nörrō	
Momi	wók/wóŋn, wógrém	zuur / zu ^u uti	nòr / nò [?]	nènk / nèn
Batəm	wóka / woŋn	zūr / zu ^u te	nər / nə [?]	niŋg / nin
Vəkba	wok / wokrum	zuur / zu ^u ti	nər / nə [?] ti	néŋ / néŋti
Wəmmu	wókə / wóŋrùm	dzūr / dzūūtā	nór / núó	néŋkə / nénté
Nissim	wókə / wóŋrəm	zúl / zúú	nóól / núó	neŋke / neŋte
Eilim		djúl / djúú	nól / nóó	
Kobom	wókù / wóŋnúm	zúri / zúúté	nóri / nóó	néŋkù / néŋté
Vəmnəm	wúúkò / wúmgbórəm	zur / zúú	nər / nəo	néŋkò / neŋté
Damtəm	wəkə / wəgte	zul / zuute	nuòl / nuòre	lyengə / leŋsyε
Gə-Lim	wagΛ / wagtəm	zul / zurie	nual / nuarie	nyángó
Gə-Yarəm	wágə / wágérəm, wágtəm	zul / zurie	nual / nuare	nyáŋsál / nyáŋsé, nyáŋgə
	ear oreille	nose nez	mouth bouche	tongue (lie) langoe (mensonge)
Jango	tóŋ / tónnun	miŋ /	ⁿ dáŋ / ⁿ dántun	mbéélu / mbéī
Jango		miŋ / mínnúŋ	ⁿ dáŋ / ⁿ dántùŋ	mbéélu / mbéété
Were	tōn(g)	mi(n)(g)	dă(n)(g)	bēlō
Momi	tək / tək [?]	mii / miin	suu / suut	meel / meeli
Batəm	tok / to [?]	mí [?] / miin	sú [?] / sut	méél / mé [?] té
Vəkba	tok / torum	nik (?)	sú [?]	mél
Wəmmu	tór / tóó (túr	míí / mííne	dóbzi / dówwi	míéle / méété ~míété
Nissim	tóól / tóótá	míí / mííne	dóbzə / dóbpe	méélə / méété
Eilim	tól / tóó	míí / míímtā	dám / damderei	méél / méété
Kobom	tókù / tóó	mí / míímiī	dám / dámtíréi	mééni / mété
Vəmnəm	tukò / tuŋbərəm	mî / mîm	súú / sûtò	mæelò / mæete
Damtəm	tól / tɔre, tɔte	míl / mííté	dám / damtər	mel / mæete
Gə-Lim	túl / túríé	mí ^l / mííré	dám / dámdá	mé ^l / méérē
Gə-Yarəm	cul / curie, tuure	mí ^l / mííré	dám / dámdá	míál / mére

	tooth dent	neck cou	breast sein	chest poitrine
Jango	núúrù / núúi	gɔŋ / gɔ'ɔte	wáj / wántúnŋ	gumbuku / gumbute (N)
Jango (S)	núúrù / núúyì	gɔŋ / gɔte	wáj / wántúnŋ	
Were	nūī (pl)	golá		gūmbōkū
Momi	nùùr / núù?	duk (~ duuk) / dugrəm	wɔ'ɔr / wɔ	
Batəm	núúr / nú?	dùk / dugrùm	wa'ar / wo?; wa'am	
Vɔkba	nú?	dùk	wám	gum
Wɔmmu	nuurə / núútə	dúkə / dúgrəm	wáám / wáámə, wáámrə	guma / gumrum
Nissim	núúlə / núúte	dùkə / dùŋrəm	wáám / wáámdéréi	guma / gumtə
Eilim	núúl / núúte	dukə / duŋrəm	wóm / wómdéréi	guma / guŋrəm
Kobom	núúri / nuute	dúkú	wóm	gumbu / gúmti
Vɔmnəm	nuurð / nuute	dùkò / dùŋbò	wôm / wommò	
Damtəm	núl / núúte	dùkə / dugrə ~ duŋne	wóm / wómtár	krɔŋgə / krɔŋgətə
Gə-Lim	nuul / nuurie	dūgɔ / duirɔ	ŋwúm / ŋwúmdərɔ	gúmə / gúmé
Gə-Yarəm	núúl / núúré	djùgə / dùirə	wúm / wúmdéré	gùmə / gùmdè
	heart coeur	liver foie	belly ventre	stomach estomac
Jango	tíndu	tíndu	bààrù / bààte	
Jango (S)	tìyi	tindù / tinni	bààrù / bàte	
Momi	tiik (nat.); temr (emotional)	temr	bààr / bà'ati	
Batəm	wobəz / wou (anat); tímər	tímər / tím	bààr / bà'te	
Vɔkba	bémri	bàrnár	bàr	tik
Wɔmmu	tém / témté	púglə / púkté	baarə / baate	
Nissim	témlə / témdéréi	tikə kpaalə	baarən / baatə	
Eilim	tém àkə / témdéréi	tikə kpaal	baar / baatə	
Kobom	tém / témté	tém	bāārī / baate	butizù / búti
Vɔmnəm	tíkò / tiŋborəm	tém / témté	baaro / baate	
Damtəm	témlə / témé , témtər	tíklə / tiklɛ	bààl / bààte	
Gə-Lim	cámól / cám	kpalcígá	búri / buru	būrū ŋwúnú
Gə-Yarəm	cámól / cámdó cám; tsamlə kpalcígó	cámól / cámdó	bùri / bùrù	

	nail, claw griffe, ongle	knee genou	blood sang	
Jango	kɔkù náŋ / kɔkù nátu	gbútúkú / gbúté	kpa'arú / kpa'até	
Jango (S)			kpaà'ru / kpa'ε	
Were	kōkū nān(g)	būtē	pārū	
Momi	ɓúnkə / ɓúnnə	ruukp / ruukpì	kpaàl / kpaai	
Batəm	ɓúnk / ɓúŋn	rúgbək / rúgbè	kwaal / kwaa'	
Vɔkba	ɓún	rukɓùk	kòàl	
Wɔmmu	kókpə / kópsə	dá lúkpe / dəntə lúkté	kwaalə / kwaasə	
Nissim	kókpə / kópsə	də ləkpə / dəntə lúíte	kpaalə / kpaate	
Eilim		də lukpə / dəntə lúítei	kpaal / kpaatə	
Kobom	náá ììdzù / náá niiré	dóó rəpù / dəntí rúpti	mεem	
Vɔmnəm	kókpò / kópsò	denkò dúkpəkò / deŋtò dúkpê	kwaalò / kwaasò	
Damtəm		dəə lùkə / dəntə lùgnè	kpaal / kpaafɛ	
Gə-Lim	nái kwəkə / nái kouəsə	dóó dúkál / dəndál duiɾiʌ	kpa ^a l / kpaarie	
Gə-Yarəm	nái kwəkə / nái kwaksə	də dukə / də duiɾè	kpa ^a l / kpaàsədè	
	arm bras	hand main	leg jambe	foot pied
Jango	náŋ / nátu	náŋ / nátu (S)	ⁿ díru / ⁿ díntu	ⁿ dírù / ⁿ díntù (S)
Were	ɓīnān(g)	nān(g)	bútjūkū	tārū (n)dīrū
Momi	ná / ná	ná' / ná	də / dənt	də; tàgá / tàgót
Batəm		ná' / ná; nò' / nət	də' / dent	
Vɔkba	nát / náti	ná'	tèèri	dəntə
Wɔmmu	ná / náánə		dóó / dənte	
Nissim	nái / náánə	táŋ nai / táŋ naanə	dəə / dəntə	də táilə / dəntə táí
Eilim	nái / náánə	tái nai / táí naanə	dəə / dəntə	də táilə / dəntə táí
Kobom	na / náánī	náá taŋna / náá taŋniti	dá / dəntī	dóó taŋna / dənti taŋnī
Vɔmnəm	ná ^a / náánò		denkò / deŋtò	denkò táirò / deŋtò táí
Damtəm	nái / nántə		dəə / dəntə	dəə táilə / dəə tágne
Gə-Lim	nái / náí ^y éí	náá / náà nèi	dóó / dəndál	dəə ^s táyéí / dəə táí
Gə-Yarəm	nái / náírə , nándó	nái táyéí / náírə táyéí	də/ dəndə	də táyéí / dəə táirə

	big grand	all tout	many beaucoup	
Jango	bíító	gbí		
Jango (S)	bíítù			
Momi	kwərka	kpát	kpəka	
Batəm	gbíʔni		bànsí	
Vəkba	gbíʔ nən	yàs	gəŋjá	
Wommu	bíita nún	gáá nén		
Nissim		kpatə	gáánúwóú	
Eilim		kpát	gáánúwóú	
Kobom	bintán	pát	bónni	
Vəmnəm	gaàn	pát	bónnò	
Gə-Lim	gyón / gyóndá	énē fyáù / nyáré fyáù	ŋwàané	
Gə-Yarəm	gəən / gəəndə	pát; nyáré fyáù	ŋwàané	
	short court	small petit	long long	new nouveau
Jango			yénto	pottù
Jango (S)		sá'átù	ye'é	pottù
Momi	yèè'pà	wáánààrè	yeeka (be tall, high)	pəni
Batəm		waánií	ye'éní	pənní
Vəkba		wáanis	yeié nən	pən nən
Wommu		wadí nin	kpaŋ túról	pənə
Nissim		wa dəyani	yeénán	punə
Eilim		wa séyeni		pəñ
Kobom		wáà ténná	yéénī	kpəni
Vəmnəm		wúnno	kpəŋtír	pən
Gə-Lim		ʃínā	y ^y én	králn
Gə-Yarəm	ʃínλ ; kərkinini	ʃínλ	y ^y èn	páln; pəi / pou

	dry sec	hot chaud	cold froid	old vieux, ancien
Jango	kɔmbù , kóssàǵ	sènsá	tammù	
Jango (S)	kɔñtù	sentù , senku	tattù, tanútu; mam tammù	
Momi	koseka	maaká	lómaa; ɔr tau	
Batəm	kòsəní	màʼání	tómni	
Vɔkba	kɔ́n nà̀n	maʼn nà̀n	tám	dɔɔ nà̀n
Wɔmmu	kòtínə	maánún	támnún	
Nissim	koténan	wána máánə	támnə	
Eilim	kotesə	wánə máánə	támnə	
Kobom	kóktináni	máámù	tammu	
Vɔmnəm	kòdín	maà	tàm	
Gə-Lim		máán	tàwún	
Gə-Yarəm	kweirán ~ kwoirán	màànón	tàuní (v.)	dəʼəsə / dəəru
	round rond	good bon, gentil	full plein; rempli	
Jango	káá	gántɔɔ	mìisáŋ	
Jango (S)		gáñtù	nyìisáŋ ('it is full')	
Momi	bála káəs ('like egg')	go; ɔmii; gonǵà	yiiʼika	
Batəm	gɔrwiya	gòʼóní	yíʼíní	
Vɔkba	àà pán	wèssán	yíʼí nà̀n	
Wɔmmu	kwóónən	gwóónən	an yisə	
Nissim	dəkərdə	woónə	yisə pass	
Eilim	dəkərdə	woónən	yisə pass	
Kobom	kóóni	gbəm	yíisi	
Vɔmnəm	kourourou	womnò	yisó	
Gə-Lim	kír(ə)kən ~ kirkən	wùlsá	nìisá	
Gə-Yarəm	kér(ə)kən ~ kérkən	gəəsə	hnyìisá	

	white blanc	black noir	red rouge
Jango	bútòò / bútù	wiítò / wiítù	bítòò / bítù
Jango (S)	gbúkù	wiíkù / wiítù	bíttù
Momi	bunì	wiinì	bimni; veeya
Batəm	buní	wìní	bìmní
Vəkba	àbunnàn	wíinàn	bimnàn
Wəm̄mu	búnnan	wíinan	bimnàn
Nissim	búnnə	wíinə	bímnə
Eilim	búnnan	wíinan	bímnə
Kobom	búnnī / búrumē	wiīnī	bímīni
Vəmnəm	búnno / búkke	yíino / yíike	bimnò / bikke àn/ài
Damtəm	bú-kùnsí	wiítərí	bibi
Gə-Lim	bú-kùngán	yúctīn	bíkón '
Gə-Yarəm	bú kəngΛ	wúnə yútiñ	bíkón

	who qui?	what quoi?	with avec, et
Jango	jèji ya	nèni ya	
Jango (S)	jè jiya (jiya)	nène // nèni ya	
Momi	ázá yà ?	áná yà ?	
Batəm	néé yà	áná yà	
Vəkba	néé ya?	gá ya?	
Wəm̄mu	mwò jiyà	nì wánəya	
Nissim	zíya	ní ya	n na
Eilim	zíya		
Kobom	júyà	ní ya	ń nān
Vəmnəm	zíya	néya	
Gə-Lim	ηwúnnya	ní yá	nà
Gə-Yarəm	wúnnya?	ní ya	nΛ

Verbs are mainly cited (i) in the form of the imperative; the most common markers are: **-m, -mu, or -ŋ**; or (ii) as infinitive or verbal noun, the suffixes are **-ku, -kə, -ko, -ka, -kpa, -kpo, -kwa** respectively. In Damtəm and the Gəunem lects the infinitive marker is **-ni**.

	kill tuer	die mourir	sit s'asseoir	stand être debout
Jango	ìmmu (him) ; ikkú (n.)	wòsáŋ	gàmù dii	deetú
Momi	iikwa	wórká; yooka	gamná	de'ká
Batəm	ìm; ìikpá	wə̀r, wə̀rum	gàu gam; gàkpa	de'em; de'ká
Vəkba	ikpá	wə̀ki	gakpá	de' pá
Wəmmu	?iim	wə̀rkə	gam	deem
Nissim-Eilim	ím; íp-	wùrəm; wurkə	gám (dàà); gáp- dàà	déem so [tsaya!]
Kobom	ím	wə̀rím; wə̀-	gám; gáb-	díém; die-
Vəmnəm	?im; ikpò	wə̀rəm; wə̀rkò		déékò; dee-
Damtəm	youní			
Gə-Lim	yí wól	wuní; wurəm	gawùní; gàu-	jíim; jìi-
Gə-Yarəm	iuní; ?iù-	wuní, wùní	gauní	diiní pá
	rise se lever	fly voler (oiseau)	lie down [kwanta] se coucher	sleep dormir
Jango	úsùn paá ('stand up')	usuku	kìsùn dii ('lie down!')	
Jango (S)				ri'sùkú; ríŋ
Momi	ruuká (get up)	uská	kiina; seeká	kiiná
Batəm		úsùm; uská	kìsúm; kiská	rusùm; rùská
Vəkba	rúm	mèm	kìsim	
Wəmmu	ruum	dúrum	kəsəm	rugum; daa-mú
Nissim-Eilim	dúum paa [tashi!]	dúrum	kírím gbēŋ	rəm
Kobom	rú ^u m pèi; rússí pèi	rúsùm	kíssúm	rəsəm
Vəmnəm	rum péi	úsom úsóko		rəm rəsəm
Damtəm		lùùní		
Gə-Lim	dúuní		kèèní; kíé	rəní; ré-
Gə-Yarəm	dúúm pá	duní	kiiní; kiirém	rèní; rə-

	hear entendre, écouter	know savoir, connaître	say ... dire ...	speak parler
Jango	dáá; daɪ̯	mee !	dòò saɪ̯	
Jango (S)	daɪ̯	mɛɛ !	dooɪ̯	
Momi	dáaká	meekná (know how to)	dooská; dooka	
Batəm	dāgum; dāgəká	mɛɛm; mɛ̀ɛká	doom; dòòka	
Vɔkba	geṁ		dòm	pak
Wɔmmu	daa góm; geem [fahimta]	mɛɛm	doom	
Nissim	dāg kpóm; gəəm [écoute!]	mɛɛm; mɛɛkə	tám; tá-	rəu dí̯m
Eilim				rəi dí̯m
Kobom	nàapáí	míém; náá bāshi	tó-	rùkdí
Vɔmnəm	dak kpəkò; dakpəm	mɛ ^ɛ m; mɛɛkò	tɔm; tɔkò	
Gə-Lim	dāagóm	mɛɛní	təóní; tíró-	təóní
Gə-Yarəm	dāgəní; dāg-	miení; miè-	təóní; tээ	ruiiriní; ruiiri-
	eat (the food ['tuwo']) manger (couscous)	eat - manger	eat/chew (meat) mastiquer (de la viande)	bite mordre
Jango	rɛɛ kóp		tikku <u>nánsú</u>	rəmu; rəɲkú
Jango (S)	rɛɛɪ̯		timù <u>nánsú</u> !	
Momi	rèèká	do ^ɔ ka (flour, bread)		rənkwa
Batəm	règùm; rəká			ròm; rənkpá
Vɔkba	regim		təm	ròm
Wɔmmu	regum <u>kwóú</u>		tom <u>gusè</u>	róm
Nissim-Eilim	lem <u>kúó</u> ; lekə		tom <u>dóórə</u>	nómúm
Kobom	réí; <u>rékó</u>	téígó (beans, mais)	tòurùm <u>gúfi</u>	ròmú
Vɔmnəm	rəm; rəkò		təm <u>dóórè</u>	rəmɔ; rənkpè
Damtəm				nòmni
Gə-Lim	liní; liè- <u>kúá</u>		tɔwùní; tɔlù- <u>gúsó</u>	nòm-
Gə-Yarəm	liní kúá; liè- <u>kúé</u>	yakiní	tauní <u>djuorè</u>	nòmni; nòm-

	drink boire	look (at) regarder	see voir	give donner
Jango	bo'ó	gému ('look!')	gekú	gè ^ε
Jango (S)	booŋ !	gém(m)u ('look!')	ɔ'tà	g ^y ǣǣ
Momi	bo'ka		ɔka	gà-
Batəm	bo'om; bòká	sinùm; sinká	ògúm; òká	esum; èská
Vɔkba	bo'm̄		gbénim	èsim
Wɔmmu	boom		ògúm; ok-	gaam
Nissim	boom; boo-	dʒoom	ògbám; ògbà-	gaam
Eilim	bóóm			
Kobom	bóóm		zòòm; zóó-	gaam
Vɔmnəm	buum; buukò	zuum; zuukò	ukpám; ukpákò	gaam; gaakò
Gə-Lim	būūní		zōōní	gaam; gaani
Gə-Yarəm	būūní; bùù-	zuəní	wàg-	ganí; gà-
	swim nager	burn brûler	burn brûler	
Jango	nenku máŋ	dúŋ! dòòsáŋ		
Jango (S)		dɔɔ		
Momi	pulumkwa	dɔɔská		
Batəm	pùrúm mùm; pùrùmkpá	dɔɔm̄; dòòká		
Vɔkba	àrim		gàbsim	
Wɔmmu	púŋgúm	dɔɔsúm; dɔɔkə		
Nissim-Eilim		duo-		
Kobom	áá wúm	rómí; róm-		
Vɔmnəm	pərmôm; pərmókò	dɔɔsám; dɔɔsákò		
Gə-Lim	aaní	ruamní		
Gə-Yarəm	anní; àsə		maaní; màà-	

	go aller, partir	walk marcher	come venir
Jango	reŋ ('go!)	rií; riitú ('walking')	ʒaŋ; ʒàkú
Jango (S)		riiŋ !	
Momi		gə̀nóm (journey)	zaaka
Batəm		ri̯gum; ri̯gàkà	zamè; zààkà
Vɔkba	asim	ri̯gít	zám
Wɔmmu	gbóm [tafi! ~ je!]	ri̯igəte	ʒaam
Nissim-Eilim	gbóm; gbáp-	ri̯íbdəm	zaam
Kobom	ri̯m (vas y!)	ri̯íbdī	jààm
Vɔmnəm		ri̯íbdəm	zamí; zaakò
Gə-Lim	byàuní; bɔ̀wùni	ruirəŋ; rúirə-	zaama; zāā-
Gə-Yarəm	ðeuní; ðem	ruirəní , rəəriní	zaní; ʒáámé

	I je	you tu	he/she/it il/elle	we (incl) nous (incl)	we (excl) nous (excl)	you vous	they ils/elles
Jango	míŋ	móŋ	úu	áá		íŋ	íí
Jango (S)	míŋ	móŋ	úu	áá	éé	íŋ	îî
Momi	mii	mɔɔ	ur	aa	ee	ŋ ŋ	íí
Batəm	mii	mɔɔ	úrə	áá	éé	ii	íí
Vɔkba	mii	muu	mə́hzi	áá		ii	goní
Wɔmmu	mii	mɔɔ	wúr	ééri		yiiri	mairi
Nissim-Eilim	míí	múó	wúr	éwu		iyau	yíyau
Kobom	mí	mú	wén	énàì		íyáì	yénàì
Vɔmnəm	míí	móo	úr	εε		ii	ír
Damtəm							
Gə-Lim	míí	múó	úrɔ́	íyə́		íí	úrí
Gə-Yarəm	míí	mó	úrɔ́	íyə́		íí	úrí

	01	02	03	04	05
Jango	mbóko	été	taaré	náárê	gbà náárò
Jango (S)	mbòkò	ettê	taarê	ná ^a ré	gbè nárò
Were	burku mbókò (1 finger)	butu ētalō ? (2 finger)	tarukó	nāto	nātū bīnāru
Momi	muunə	ii teei ?	taanə	naanə	gbənarə
Vəkba	múzo	itis	taás	nás	gbánarə
Wəmmu	múó	ité	taaré	nárè	gbé náári
Nissim	máñ	itté	tàaré	náre	gbanáári
Eilim	mán	itté	taaré	náre	gbanáári
Kobom	mánni	ité	táaré	nárè	gbénnáári
.....					
Vəmnəm	màn	ètèn	taán	nannò	gbà náárò
Gə-Lim	mán	yətén	táán	nánnán	gbənnáárə
Gə-Yarəm	man	ittu; it̩fu	taaru	nə́ərə	gbənnáárə
Vere D	mán	ittéeni	tánnū	nánnə	gbádnáárən
	06	07	08	09	10
Jango	gba námbózo	settê	sattáréè	pitím bózo	kònnò
Jango (S)	gbè nəmbózo	sèttèè	sattáréè	pitím bózo	kònnò
Momi	gbamro	gbansa	samsara	piti muuze	kòmna
Vəkba	bámrə				
Wəmmu	gbáasa múzò	gbáasa ité	gbáasa taaré	gbáasa nárè	kòmna
Nissim	gbása máí	gbásə itté	gbása tàaré	pitin bōdjō	kòmna
Eilim	gbása máí	gbása itté	gbása tàaré	gbása nárre	kòmna
Kobom	gbánzà mánní	gbáfa ité	gbássa táare	gbása náre gbássa nárè	kòmna
Vəmnəm	gbaasə māl	gbaasə ètèn	gbaasə táan	gbaasə nannò	kòmna
Gə-Lim	gbáásə māī	gbáásə ?ítin	gbáásə táan	gbáásə nánnán	kòòmé
Gə-Yarəm	gbáásə māī	gbáásə ?ittú	gbáásə taaru	gbáásə náárə	kòòmé

	20	40	100	200	15
Jango	zuru	zuué ettê			kònnô wósù gbà náárò
Jango (S)	zuru	zuʔe etê	zuʔe gbà náró		kònnó sù gbà náró
Were	djúrū	jōēnārē	joe bēnārā		
Momi	zúr				
Wɔmmu	dzurr	dzu íté	dzu gbənáári		
Nissim	ráár	zū itté	zu gbanáári		ròbdír; kòmna sá gbánáári
Kobom	ráári	zuu itté	zuu gbənáári	zuu kòmna	ròpdéri
Vɔmnəm	ráárò	zuu ètê	zuu gbà náárò		kòmna sàà gbà náárò
Gə-Lim	rááró	zúúʔíce		zúú kòòmé	
Gə-Yarəm	rááró	zuu ʔice	zuu gbannáárə		rāptərə